

Міністерство освіти і науки України
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра нової та новітньої історії України

Новітня історія України (1939–1964 роки)

Робоча програма
нормативної навчальної дисципліни
підготовки бакалавра
напрямів 6.020302 «Історія», 6.020103 «Музейна справа та охорона
пам'яток історії і культури»

Луцьк – 2014

Робоча програма навчальної дисципліни «Новітня історія України (1939–1964 роки)» для студентів за напрямом підготовки 6.020302 «Історія». – 26 грудня 2013 року. – 18 с.

Розробник: Баран Володимир Кіндратович, доктор історичних наук, професор

В.К. Баран

Рецензент: Шабала Ярослав Миколайович, доктор історичних наук, професор

Я.М. Шабала

Робоча програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри нової та новітньої історії України

протокол № 8 від 9 січня 2014 р.

Завідувач кафедри: *В.К. Баран* (Баран В. К.)

**Робоча програма навчальної дисципліни
схвалена науково-методичною комісією історичного факультету**

протокол № 6 від 5 лютого 2014 р.

Голова науково-методичної
комісії факультету (інституту) *В.Є. Прокопчук* (Прокопчук В. Є.)

**Робоча програма навчальної дисципліни
схвалена науково-методичною радою університету**

протокол № 6 від 19. 02. 2014 р.

© Баран В. К, 2013

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів -3	0203 «Гуманітарні науки» 6.020302 «Історія»	нормативна
Модулів - 2	Історія	Рік підготовки -3
Змістових модулів - 2		Семестр - 6
ІНДЗ: є		Лекції - 30 год.
Загальна кількість годин - 104		Практичні - 20 год.
Тижневих годин (для денної форми навчання):	Бакалавр	Самостійна робота - 26 год.
Аудиторних - 3 самостійної роботи - 1,5 індивідуальної роботи - 1,6		Індивідуальна робота - 28 год.
		Форма контролю: залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Новітня історія України (1939-1964)» є формування у студентів цілісного та об'єктивного уявлення на рівні вимог вищої школи про особливості політичного, соціально- економічного, національно-культурного розвитку України у 1939-1964 рр.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Новітня історія України (1939-1964)» є:

- простежити еволюцію радянської політичної системи в Україні;
- розкрити основні тенденції економічного і соціального розвитку;
- висвітлити ключові аспекти культурного, мистецького, церковно- релігійного життя;
- розглянути найбільш вагомні концепції західної і вітчизняної політології, що стосуються природи радянського суспільства;
- висвітлити роль окремих державних і громадських діячів, представників науки, культури, Церкви в розвитку України новітньої доби.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

Знати:

- зміст наукових категорій, що стосуються теми;

- основні джерела до вивчення новітньої історії України;
- найважливіші наукові праці, присвячені темі;
- періодизацію історії України 1939-1964 рр., характеристику її ключових етапів;
- найбільш вагомі події та явища в історії України зазначеного періоду;
- головні постаті новітньої історії України, їх роль і місце в розвитку суспільства;
- внутрішні механізми і зовнішні фактори еволюції суспільних відносин;
- загальні і особливі риси політичного, господарського, культурного процесу в Україні у 1939-1964 рр.

вміти:

- користуватися історичною і політологічною термінологією;
- аналізувати історичні події, давати оцінку діяльності історичних осіб;
- визначати причинно-наслідкові зв'язки, взаємодію окремих факторів суспільного життя;
- користуватися документальними джерелами, опрацьовувати наукову літературу;
- застосовувати набуті знання, вміння і навички у практичній, науковій та педагогічній роботі.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Україна в період Другої світової війни та в останній період сталінщини (1939-1953 рр.).

Тема 1. Україна на початку Другої світової війни.

Радянсько-німецький пакт про ненапад 23 серпня 1939 р. і таємний протокол до нього.

Початок Другої світової війни. Вступ Червоної армії на територію Західної

України та включення останньої до складу СРСР і «возз'єднання» з Українською РСР.

Включення до складу УРСР Бессарабії та Північної Буковини. «Радянізація» західних областей України.

Тема 2. Україна в роки німецько-радянської війни.

Напад Німеччини на СРСР. Початок радянсько-німецької війни. Україна в планах окупантів. Відступ Червоної армії. Окупаційний режим і розгортання руху Опору в Україні. Перемога Червоної армії під Сталінградом і початок вигнання окупантів з України. Україна на завершальному етапі війни. Втрати України в роки радянсько-німецької війни.

Тема 3. Суспільно-політичний розвиток.

Сутність радянського тоталітаризму. Функціонування політичної системи. Внутрішньополітичне становище України. Адміністративно-територіальні зміни, входження Закарпаття до складу УРСР. УРСР - співзасновниця Організації Об'єднаних Націй, інших міжнародних організацій.

Тема 4. Відбудова промисловості республіки.

Руйнівні наслідки війни. Перехід до мирного будівництва. Особливості відбудови промисловості. Четвертий п'ятирічний план відбудови і розвитку народного господарства України, хід його реалізації. Грошова реформа. Відміна карткової системи. Матеріальне становище населення. «Табірна економіка». Застосування праці військовополонених.

Тема 5. Стан сільського господарства.

Аграрна політика влади. Післявоєнне село. Голод 1946-1947 рр., його причини, хід, масштаби та наслідки. Відновлення радянської влади в західних областях України. Колективізація західноукраїнського села.

Тема 6. Національно-визвольний рух.

УПА: склад, тактика і хід боротьби. Періоди діяльності ОУН-УПА у повоєнний період. Методи боротьби сталінського режиму проти українського підпілля. Репресивна політика радянської влади на західноукраїнських землях: депортації сільського населення, «розкуркулення», виселення середняків та «співучасників бандерівських угруповань».

Тема 7. Ідеологічні кампанії. «Ждановщина».

Цензура в системі тоталітаризму. Причини, методи та етапи ідеологічного наступу в Україні. Ідеологічний контроль в літературі та мистецтві. Політико- ідеологічний нагляд за наукою. Розгром генетики та «лисенківщина» в Україні. Становище творчої інтелігенції. Боротьба влади з «космополітизмом».

Тема 8. Церковно-релігійне життя.

Політика влади щодо релігії та церкви. Ліквідація Української греко-католицької церкви. Створення «Ініціативної групи». Львівський церковний собор про скасування Брестської унії та «возз'єднання» УГКЦ з Російською православною церквою. Стан Православної церкви в Україні.

Змістовий модуль 2. Україна в період хрущовської «відлиги» (1953— 1964

рр.).

Тема 1. Боротьба за переділ влади.

Внутрішньополітичне становище України на початку 1950-х рр. Зміни у владній верхівці. Становлення нової політичної еліти в Україні. Виступ «антипартійної групи». Завершення боротьби за владу.

Тема 2. Зміст та етапи десталінізації.

Початок десталінізації в Україні. XX з'їзд КПРС і Україна. Початок політичних реабілітацій. Наростання опору десталінізації з боку сталінських сил. Масштаби демократизації державного життя. Ставлення в суспільстві до діяльності М. Хрущова. Розширення повноважень України у складі СРСР.

Тема 3. Реорганізація управління промисловістю.

Стан економіки України наприкінці 1950-х - першій половині 1960-х рр. XXI з'їзд КПРС. Розвиток машинобудування, стан легкої та харчової промисловостей. Модернізація, структурна перебудова промисловості УРСР. Розвиток газової та нафтопереробної галузей промисловості.

Тема 4. Аграрна і соціальна політика.

Раднаргоспи, їх вплив на економічний розвиток України. Аграрна політика наприкінці 1950-х - у першій половині 1960-х рр. Програми освоєння цілини та розширення посівних площ кукурудзи. Обмеження індивідуальної трудової діяльності селянства. Рівень життя населення, стан продовольчого і товарного забезпечення.

Тема 5. Розвиток руху опору.

«Шістдесятники»: В. Симоненко, Л. Костенко, Є. Сверстюк, І. Світличний, І. Драч. Українська робітничо-селянська спілка. Л. Лук'яненко. Клуби творчої молоді у Києві та Львові. Причини появи, основні течії, організації дисидентського руху. А. Горська, В. Чорновіл, І. Дзюба.

Тема 6. Духовне життя.

Ідеологізація культурного життя. Посилення русифікації. Науково-технічна революція і наука в Україні. Розвиток кібернетики. Стан суспільних наук, початок десталінізації та поживавлення літературно-мистецького життя. «Відлига». Музичне мистецтво, живопис, архітектура, театр.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лек.	Пракг.	Інд.	Сам. роб.
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Україна в період Другої світової війни та в останній період сталінщини (1939-1953 рр.).					
Тема 1. Україна на початку Другої світової війни.	8	2	2	4	
Тема 2. Україна в роки німецько-радянської війни.	10	4	2		4
Тема 3. Суспільно-політичний розвиток.	6	2			4
Тема 4. Відбудова промисловості республіки.	8	2	2	4	
Тема 5. Стан сільського господарства.	6	2			4
Тема 6. Національно-визвольний рух.	8	2	2	4	
Тема 7. Ідеологічні кампанії. «Ждановщина».	8	2	2	4	
Тема 8. Церковно-релігійне життя.	8	2	2		4
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	62	18	12	16	16
Змістовий модуль 2. Україна в період хрущовської «відлиги» (1953-1964 рр.).					
Тема 9. Боротьба за переділ влади.	6	2			4
Тема 10. Зміст та етапи деєталінізації.	8	2	2	4	
	4	2			2
Тема 11. Реорганізація управління промисловістю.					
Тема 12. Аграрна і соціальна політика.	8	2	2		4
Тема 13. Розвиток руху опору.	8	2	2	4	
Тема 14. Духовне життя.	8	2	2	4	
Разом за змістовим модулем 2	42	12	8	12	10
Усього годин	104	30	20	28	26

5. Теми практичних (семінарських) занять

№ з/	Тема	Кількість годин
1	<p>Україна на початку Другої світової війни.</p> <p>1. Українське питання в міжнародних відносинах напередодні світової війни.</p> <p>2. Початок Другої світової війни. Входження Західної України до складу УРСР.</p> <p>3. Приєднання Північної Буковини та частини Бессарабії до УРСР.</p> <p>4. Політика «радянізації» західних українських земель.</p>	2
2	<p>Україна в роки німецько-радянської війни.</p> <p>1. Початковий період війни.</p> <p>2. Окупаційний режим.</p> <p>3. Розгортання руху опору.</p> <p>4. Звільнення України від німецької окупації.</p>	2
3	<p>Відбудова економіки республіки.</p> <p>1. Відбудова промисловості.</p> <p>2. Стан сільського господарства. Голод 1946-1947 рр.</p> <p>3. Соціальна політика влади.</p> <p>4. «Табірна економіка».</p>	2
4	<p>Національно-визвольний рух.</p> <p>1. УПА: склад, тактика і хід боротьби.</p> <p>2. Влада: протидія оонівському підпіллю.</p> <p>3. Репресивна політика сталінського режиму на західних землях України.</p>	2
5	<p>Ідеологічні кампанії. «Ждановщина».</p> <p>1. Цензура в системі тоталітаризму.</p> <p>2. Ідеологічний контроль в літературі та мистецтві.</p> <p>3. Політико-ідеологічний нагляд за наукою.</p>	2
6	<p>Церковно-релігійне життя.</p> <p>1. Політика влади щодо релігії та церкви.</p> <p>2. Ліквідація Української греко-католицької церкви.</p> <p>3. Стан Православної церкви в Україні.</p>	2
7	<p>Розвиток політичних процесів.</p> <p>1. Боротьба за переділ влади.</p> <p>2. Початок десталінізації суспільства.</p> <p>3. XX з'їзд КПРС і його вплив на суспільно-політичне життя.</p> <p>4. Згорання процесу десталінізації. Історичне значення</p>	2

	критики «культу особи».	
8	Спроби економічних реформ. 1. Децентралізація управління промисловістю. 2. Реформи в сільському господарстві. 3. Зрушення в соціально-побутовій сфері суспільства.	2
9	Розвиток руху опору. 1. Зміст і передумови зародження дисидентства. 2. Українська робітничо-селянська спілка. 3. Українська інтелігенція в русі опору.	2
10	Духовне життя. 1. Лібералізація культурного життя. 2. Шістдесятництво як духовний і суспільно-політичний феномен. 3. Політика влади щодо релігії. Антицерковна кампанія.	2
	Разом	20

6. Самостійна робота

№ з/	Тема	Кількість годин
1	Україна в роки радянсько-німецької війни.	4
2	Суспільно-політичний розвиток.	4
3	Стан сільського господарства.	4
4	Церковно-релігійне життя.	4
5	Боротьба за переділ влади.	4
6	Реорганізація управління промисловістю.	2
7	Аграрна і соціальна політика.	4
	Разом	26

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) - у формі есе прослідкувати етапи формування території сучасної України впродовж 1939— 1954 років. Написання такої роботи передбачає критичний аналіз радянської та сучасної української історіографії. При цьому потрібно дати хронологію подій та назвати визначальні фактори, які зумовили можливість цих процесів. Разом з тим, потрібно показати вплив формування території України в означений період на міжнародні відносини минулого та сьогодення. При оцінюванні будуть враховуватися як знання студентів, так і вміння обґрунтовувати власну наукову позицію. Вимоги: а) титульна сторінка; б) план; в) вступ; г) виклад основного матеріалу згідно пунктів плану; д) висновки; е) список використаної літератури. Обсяг ІНДЗ має складати 12-15 сторінок друкованого тексту. Форма

контролю - співбесіда. Максимальна оцінка - 10 балів.

8. Методи навчання

Методи навчання:

- словесні;
- наочні;
- практичні;
- інтерактивні.

9. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Форма підсумкового контролю успішності навчання - залік.

Питання для підсумкового контролю:

1. Пакт Ріббентропа-Молотова і українське питання.
2. Входження Західної України до складу УРСР.
3. Входження Північної Буковини і частини Бессарабії до УРСР.
4. Політика «радянзації» західних земель України.
5. Репресії сталінського режиму щодо населення західних земель України.
6. Напад Німеччини на СРСР. Український напрям у плані «Барбаросса».
7. Оборонні бої на території України на початку німецько-радянської війни.
8. Оборона Києва.
9. Окупація України німецькими військами.
10. Військово-мобілізаційні заходи радянського уряду на початку німецько-радянської війни.
11. Нацистський окупаційний режим в Україні.
12. Економічна політика нацистської окупаційної влади в Україні.
13. Політика нацистської влади в галузі освіти та культури в Україні.
14. ОУН на початку Другої світової війни.
15. Утворення і діяльність УГПА (1942-1944 рр.).
16. Акт відновлення Української держави 30 червня 1941 року.
17. Радянський партизанський та підпільний рух в Україні.
18. Українсько-польський конфлікт в роки Другої світової війни.
19. Початок звільнення України від німецької окупації.
20. Битва за Дніпро. Звільнення Києва.

- 21.Звільнення Правобережної України та Криму.
- 22.Звільнення західних областей України від німецької окупації.
23. Післявоєнне урегулювання територіальних питань.
24. Відбудова економіки України. Четвертий п'ятирічний план.
25. Грошова реформа 1947 р. Відміна карткової системи.
26. Голод 1946-1947 рр. в Україні.
27. Колективізація сільського господарства західних земель України.
28. Масові депортації українського населення в післявоєнний період.
29. «Табірна економіка» і застосування військовополонених в роки четвертої п'ятирічки.
30. Українська головна визвольна рада.
31. Національно-визвольний рух в Україні у другій половині 40-х - на початку 50-х років XX ст.
32. Ліквідація Української греко-католицької церкви.
33. Політика влади щодо Православної церкви в 40-х роках XX ст.
- 34.Ідеологічні кампанії в літературі та мистецтві в останній період сталінщини.
- 35.Ідеологічні чистки в науці у другій половині 40-х - на початку 50-х років XX ст.
- 36.Стан освіти, науки і культури в Україні у 1945-1953 рр.
- 37.Боротьба за владу після смерті Й. Сталіна.
- 38.Сутність радянського тоталітаризму.
- 39.Зміст та етапи десталінізації українського суспільства.
- 40.XX з'їзд КПРС і його вплив на суспільно-політичне життя в Україні.
- 41 .Децентралізація управління промисловістю в період «відлиги».
- 42.Зміни в аграрній політиці влади у період «відлиги».
43. Соціальна політика радянської влади за часів хрущовської «відлиги».
44. Розвиток освіти, науки і культури в Україні у 1953-1964 рр.
- 45.Зародження дисидентського руху в Україні.
46. Українське підпілля на межі 1950-1960-х рр.
47. Лібералізація культурного життя в Україні за часів «відлиги».
48. Шістдесятництво як духовний і суспільно-політичний феномен.
49. Політика радянської влади щодо релігії та церкви у 1953-1964 рр.
- 50.Зміст і масштаби хрущовської антицерковної кампанії.

10. Методи та засоби діагностики успішності навчання

Під час діагностики якості навчання можливе використання різних методів контролю, зокрема спостереження, бесіда, опитування, письмові роботи, анкетування, тестування, тощо.

Засобами діагностики успішності навчання є:

1. Поточна перевірка виконання студентами самостійних робіт.
2. Перевірка конспектування студентами лекційних занять.
3. Оцінювання відповідей студентів на семінарських заняттях у формі підготовки доповідей за темою заняття, доповнень до доповідей, участі в обговоренні, дискусіях, презентації самостійних завдань.
4. Написання студентами поточних письмових тестових завдань за змістовними модулями.
5. Виконання та захист студентами індивідуального завдання за темою курсу.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль (мах = 40 балів)			Модульний контроль (мах = 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3		
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	ІНДЗ	МКР 1	МКР 2	
15	15	10	30	30	100
12 балів - підготовка і робота на семінарських заняттях (обраховується середнє арифметичне суми балів, набраних студентом на всіх заняттях). 3 бали - за систематичну підготовку до семінарських занять та активну участь у їх роботі (доповнення, виступи 3 повідомленнями, реферати, рецензування відповідей тощо).	12 балів - підготовка і робота на семінарських заняттях (обраховується середнє арифметичне суми балів, набраних студентом на всіх заняттях). 3 бали - за систематичну підготовку до семінарських занять та активну участь у їх роботі (доповнення, виступи 3 повідомленням и, реферати, рецензування відповідей тощо).				

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
75-81	C		
67 -74	D	Задовільно	
60-66	E		
1-59	Fx	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

12. Список джерел

1. Авторханов А. Загадка смерті Сталіна: Заговор Берії / А. Авторханов. - М., 1992.
2. Александренко Г. В. Реорганізація управління промисловістю і будівництвом / Г. В. Александренко. - К., 1957.
3. Александренко Г. В. Раднаргоспи економічних адміністративних районів Української РСР: (Правові питання організації та діяльності) / Г. В. Александренко. - К., 1959.
4. Атлас З. В. Социалистическая денежная система: Проблемы социалистического преобразования и развития денежной системы СССР / З. В. Атлас. - М., 1969.
5. Баран В. К. Історія України (1945-1953 рр.) / В. К. Баран. - Львів, 2005.
6. Баран В. К. Україна: новітня історія (1945-1991 рр.) / В. К. Баран. - Львів, 2003.
7. Баран В. К. Україна в умовах системної кризи (1946-1980-ті рр.) / В. К. Баран, В. М. Даниленко. - К., 1999.
8. Баран В. К. Україна: західні землі: 1939-1941 рр. / В. К. Баран, В. В. Токарський. - Львів, 2009.
9. Батенко Т. Нариси з історії українського руху опору кінця 50-х - початку 90-х рр. / Т. Батенко. - Львів, 1999.
10. Білас І. Г. Репресивно-каральна система в Україні. 1917-1953: Суспільно- політичний та історико-правовий аналіз: У 2 кн. /І. Г. Білас. - К., 1994.
11. Бойко О. Д. Історія України / О. Д. Бойко. - К., 1999.
12. Бойко О. Д. Історія України у XX столітті: 20-ті - 90-ті роки: Навч.⁴ посібник для

- студентів / О. Д. Бойко. - Ніжин, 1994.
13. Брицький П. П. Україна у Другій світовій війні (1939-1945 рр.) / П. П. Брицький. - Чернівці, 1995.
14. Винниченко І. І. Україна у 1920-1980-х: депортації, заслання, вислання / І. І. Винниченко. - К., 1994.
15. Воронов І. О. Голод 1946-1947 рр. / І. О. Воронов, Ю. Г. Пилявець. - К., 1991.
16. Галамай С. П. Боротьба за визволення України. 1929-1989. / С. П. Галамай. - Львів, 1993.
17. Грицак Я. И. Нарис історії України: формування модерної української нації XIX-XX ст. / Я. Й. Грицак. - К., 2000.
18. Гунчак Т. Втрати українців під час Другої світової війни / Т. Гунчак // Сучасність. - 1992. - № 7.
19. Гунчак Т. Україна: перша половина XX ст.: Нариси політичної історії / Т. Гунчак. - К., 1999.
20. Данилюк Ю. З. Опозиція в Україні (друга половина 50-х - 80-ті рр. XX ст.) / Ю. З. Данилюк, О. Г. Бажан. - К., 2000.
21. Ефимов А. Н. Перестройка управления промышленностью и строительством в СССР / А. Н. Ефимов. - М., 1957.
22. Жулинський М. Г. Із забуття - в безсмертя: (Сторінки призабутої спадщини) / М. Г. Жулинський. - К., 1990.
23. Зубкова Е. Ю. Общество и реформы. 1945-1964. - М., 1993.
24. Ільницький М. Драма без катарсису: Сторінки літературного життя Львова першої половини XX століття / М. Ільницький. - Львів, 1999.
25. История Великой Отечественной войны Советского Союза 1941-1945 гг.: В 6 т.-М., 1963-1965.
26. Історія Волині. - Львів, 1988.
27. Історія України: нове бачення: У 2 т. - Т. 2. - К., 1996.
28. Історія України: Навч. посібник / Під заг. ред. В. А. Смолія. -К., 1997.
29. Історія України / Керівник авт. кол. Ю. Зайцев. - Львів, 1996.
30. Касьянов Г. В. Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960-80-х років / Г. В. Касьянов. - К., 1995.

31. Кентій А. В. Нарис боротьби ОУН-УПА в 1946-1956 рр. - К., 1999.
32. Киричук Ю. Український національний рух 40-50-х років XX століття: ідеологія та практика / Ю. Киричук. - Львів, 2003.
33. Ковалюк В. Р. Західна Україна на початку Другої світової війни / В. Р. Ковалюк // Сторінки історії України: XX століття. - К., 1992.
34. Ковалюк В. Р. Культурологічні та духовні аспекти «радянзації» Західної України (вересень 1939 - червень 1941 рр.) / В. Р. Ковалюк // УІЖ. - 1993. - №2-3.
35. Коваль М. В. Україна в Другій світовій і Великій вітчизняній війнах (1939-1945 рр.) / М. В. Коваль. - К., 1999.
36. Косик В. Україна і Німеччина у Другій світовій війні / В. Косик. - Львів, 1993.
37. Курносов Ю. Ю. Інакомислення в Україні (60-ті - перша половина 80-х рр. XX ст.) / Ю. Ю. Курносов. - К., 1994.
38. Лазарович М. В. Історія України: Навч. посібник. - К., 2008.
39. Лебедь М. УПА: Українська Повстанська Армія / М. Лебедь. - Дрогобич, 1993.
40. Ленартович О. Ю. Селянство Західної України у національно-визвольній боротьбі 1944-1950 рр.: Навч. посібник. - Луцьк, 1998.
41. Ленська В. Р. Фашистська шкільна політика на окупованій території України / В. Р. Ленська // УІЖ. - 1990. - № 10.
42. Лисенко О. С. Церковне життя в Україні. 1943-1946 рр. / О. С. Лисенко. - К., 1998.
43. Литвин В. М. Україна у першому повоєнному десятилітті (1946-1955) / В. М. Литвин. - К., 2004.
44. Литвин В. М. Україна у другому повоєнному десятилітті (1956-1965) / В. М. Литвин. - К., 2004.
45. Малафеев А. Н. История ценообразования в СССР (1917-1963 гг.) / А. Н. Малафеев. - М., 1964.
46. Марусик Т. В. Західноукраїнська гуманітарна інтелігенція: реалії життя та діяльності (40-50-ті рр. XX ст.) / Т. В. Марусик. - Чернівці, 2002.
47. Марчук В. В. Церква, духовність, нація / В. В. Марчук. - Івано-Франківськ, 2004.
48. Медведев Р. А. Н. С. Хрущев: политическая биография / Р. А. Медведев. - М., 1990.
49. Мірчук П. Українська Повстанська Армія. 1942-1952: Документа і матеріали / П. Мірчук. - Львів, 1991.
50. Новітня історія України (1900-2000): Підручник. - К., 2002.

51. Оглашению подлежит: С С СР-Германия. 1939-1941: Документы и материалы. - М., 1991.
52. Панченко П. Новітня аграрна історія України / П. Панченко, С. Тимченко. - Запоріжжя, 1993.
53. Пащенко В. О. Греко-католики в Україні: від 40-х років XX ст. до наших днів / В. О. Пащенко. - Полтава, 2002.
54. Пащенко В. О. Православ'я в новітній історії України / В. О. Пащенко. - Полтава, 1997.
55. Пихоя Р. Г. Советский Союз: история власти. 1945-1991 / Р. Г. Пихоя. - Новосибирск, 2002.
56. Політична історія України: XX століття: У 6 т. - Т. 6. - К., 2003.
57. Політичний терор і тероризм в Україні. XIX-XX ст.: Історичні нариси. - К., 2002.
58. Попов В. П. Экономическая политика советского государства. 1946-1953 гг. / В. П. Попов. - Тамбов, 2000.
59. Про минуле - заради майбутнього. - К., 1989.
60. Пыжиков А. В. Хрущевская «оттепель» / А. В. Пыжиков. - М., 2002.
61. Разнатовський І. М. Управління промисловістю Української РСР / І. М. Разнатовський. - К., 1970.
62. Роєнко В. Друга світова війна. 1939-1945 рр. / В. Роєнко. - К., 1994.
63. Русначенко А. М. Розумом і серцем: Українська суспільно-політична думка 1940-1980-х років / А. М. Русначенко. - К., 1999.
64. Медведев Р. А. Н. С. Хрущев: политическая биография / Р. А. Медведев. - М., 1990.
65. Мірчук П. Українська Повстанська Армія. 1942-1952: Документа і матеріали / П. Мірчук. - Львів, 1991.
66. Новітня історія України (1900-2000): Підручник. - К., 2002.
67. Оглашению подлежит: С С СР-Германия. 1939-1941: Документы и материалы. - М., 1991.
68. Панас К. Історія Української Церкви / К. Панас. - Львів, 1992.
69. Панченко П. Новітня аграрна історія України / П. Панченко, С. Тимченко. - Запоріжжя, 1993.
70. Пащенко В. О. Греко-католики в Україні: від 40-х років XX ст. до наших днів / В. О.

Пащенко. - Полтава, 2002.

71. Пащенко В. О. Православ'я в новітній історії України / В. О. Пащенко. - Полтава, 1997.
72. Пихоя Р. Г. Советский Союз: история власти. 1945-1991 / Р. Г. Пихоя. - Новосибирск, 2002.
73. Політична історія України: XX століття: У 6 т. - Т. 6. - К., 2003.
74. Політичний терор і тероризм в Україні. XIX-XX ст.: Історичні нариси. - К., 2002.
75. Попов В. П. Экономическая политика советского государства. 1946-1953 гг. / В. П. Попов. - Тамбов, 2000.
76. Про минуле - заради майбутнього. - К., 1989.
77. Пыжиков А. В. Хрущевская «оттепель» / А. В. Пыжиков. - М., 2002.
78. Разнатовський І. М. Управління промисловістю Української РСР / І. М. Разнатовський. - К., 1970.
79. Роєнко В. Друга світова війна. 1939-1945 рр. / В. Роєнко. - К., 1994.
80. Русначенко А. М. Розумом і серцем: Українська суспільно-політична думка 1940-1980-х років / А. М. Русначенко. - К., 1999

